

Γνωστικοί και Συναισθηματικοί Παράγοντες της Επικοινωνίας

Διδάσκουσα: Μπετίνα Ντάβου

ΥΛΗ

ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2017-2018

Η ύλη των εξετάσεων αποτελείται από τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Εισαγωγικά περί ψυχολογίας και επικοινωνίας
- Γνωστικές και συγκινησιακές αλληλεπιδράσεις – συνθέτοντας προσεγγίσεις
- Διεπιστημονικές συγκλίσεις στη μελέτη της σκέψης και των συναισθημάτων
- Ασυνείδητες λειτουργίες
- Το ανθρώπινο γνωστικό σύστημα
- Ο νους ως συσκευή επεξεργασίας πληροφοριών
- Γνωστικές αναπαραστάσεις, εικόνες και νοήματα
- Θεμελιώδεις γνωστικές έννοιες και οι προεκτάσεις τους στην επικοινωνία
- Προσεγγίσεις της συγκίνησης
- Πολιτισμική κατανόηση των συγκινήσεων
- Εξέλιξη των συγκινήσεων
- Τι είναι η συγκίνηση
- Λειτουργίες και επιδράσεις της συγκίνησης στις γνωστικές διεργασίες και την πειθώ
- Η συναισθηματική ατζέντα των μέσων επικοινωνίας

Η παραπάνω ύλη καλύφθηκε στις παραδόσεις και περιλαμβάνεται στα διδακτικά συγγράμματα που έχουν προταθεί για το μάθημα καθώς και στο φάκελο σημειώσεων που διανεμήθηκε στους φοιτητές.

Συστήνεται στους φοιτητές να βασίσουν τη μελέτη τους στις «Ερωτήσεις Μελέτης» που ακολουθούν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2017-2018

Ως βοήθημα στη μελέτη της ύλης οι φοιτητές μπορούν να επικεντρωθούν στις παρακάτω ερωτήσεις.

Προσοχή!

Οι ερωτήσεις ΔΕΝ αποτελούν θέματα εξετάσεων. Οι εξετάσεις θα γίνουν με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

1. Ποια από τα πέντε επικοινωνιακά συστήματα του ανθρώπου είναι τα πιο σημαντικά στην αρχή της ζωής και ποια για την άμεση και διαπροσωπική επικοινωνία;
2. Με ποιες διεργασίες τίθενται τα θεμέλια της άμεσης και διαπροσωπικής επικοινωνίας στην παιδική ηλικία;
3. Εξηγήστε τη διαφορά μεταξύ διαπροσωπικής και διαμεσολαβημένης επικοινωνίας. Ποια μορφή επικοινωνίας είναι πιο ολοκληρωμένη και γιατί;
4. Τι είναι η ενδοσκόπηση, ποιος την εισήγαγε στην επιστήμη της ψυχολογίας και με ποιο σκοπό. Τι προβλήματα αντιμετώπισε η ενδοσκόπηση ως επιστημονική μέθοδος;
5. Ποια ψυχολογική σχολή ευθύνεται για την αναστολή της ψυχολογικής μελέτης της σκέψης και γιατί;
6. Με αφορμή ποιες επιστημονικές εξελίξεις επανέκαμψε η ψυχολογική μελέτη του νου και της σκέψης;
7. Ποιες είναι κατά το Δαρβίνο οι έξι βασικές συγκινήσεις και ποιες είναι οι λειτουργίες τους;
8. Ποια είναι η σχέση της συγκίνησης με το εξελικτικό και αναπτυξιακό παρελθόν του ανθρώπου;
9. Παρουσιάστε τη θεωρία των James-Lange για τη συγκίνηση και εξηγήστε την ιδιαίτερη σημασία της για τις σπουδές της επικοινωνίας.
10. Συγκρίνετε συνοπτικά τις θεωρίες του Δαρβίνου και των James-Lange για τη συγκίνηση και εξηγήστε με ποιο τρόπο μπορούμε να τις δούμε ως συμπληρωματικές.
11. Εξηγήστε τους λόγους για τους οποίους τα συναισθήματα που δεν εκτονώνονται μπορούν να οδηγήσουν σε σωματική ασθένεια, κατά τον Freud και την ψυχαναλυτική σχολή.
12. Δώστε ένα παράδειγμα ενός περιστατικού που σας συγκίνησε και εξηγήστε το με βάση τον σύγχρονο ορισμό της συγκίνησης.
13. Παρουσιάστε συνοπτικά τις σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις της συγκίνησης και δώστε ένα πείραμα ως παράδειγμα.
14. Ποια είναι τα προβλήματα που προκύπτουν από την πειραματική διερεύνηση της συγκίνησης; Δώστε ένα παράδειγμα.
15. Εξηγήστε με ποιο τρόπο η ψυχοφυσική συνέβαλε στη μελέτη των μη συνειδητών διεργασιών.
16. Παρουσιάστε τις διαφορές μεταξύ σαφούς και υπονοούμενης μνήμης.
17. Δώστε πειραματικά παραδείγματα της χρήσης των τεχνικών της σημασιολογικής και συναισθηματικής προετοιμασίας για τη μελέτη των μη συνειδητών διεργασιών.

18. Περιγράψτε την τεχνική της απλής έκθεσης και δώστε ένα παράδειγμα πειράματος, καθώς και ένα παράδειγμα εφαρμογής της στην διαφημιστική ή και πολιτική επικοινωνία.
19. Παρουσιάστε τις διαφορές μεταξύ συνειδητών και μη συνειδητών διεργασιών, όπως προκύπτουν από τις σύγχρονες έρευνες.
20. Περιγράψτε την τύχη της πληροφορίας στην αισθητηριακή συγκράτηση, καθώς και τις πιθανές εναλλακτικές της «διαδρομές».
21. Παρουσιάστε τις ιδιότητες της αισθητηριακής συγκράτησης και εξηγήστε με ποιους τρόπους μπορεί να δημιουργηθεί «νοητική» εξουθένωση σε αυτό το στάδιο επεξεργασίας της πληροφορίας.
22. Με βάση τις ιδιότητες της αισθητηριακής συγκράτησης, επινοείστε τρόπους έλξης της προσοχής του κοινού σε μια «αντικειμενικά» ασήμαντη πληροφορία.
23. Εξηγήστε πώς προκύπτουν οι περιορισμοί της βραχύχρονης μνήμης στην επεξεργασία της πληροφορίας και παρουσιάστε τους εγγενείς τρόπους αύξησης της χωρητικότητάς της.
24. Με ποιους τρόπους μπορεί η βραχύχρονη μνήμη να οδηγηθεί σε «υπερφόρτωση» και ποιες είναι οι εναλλακτικές επιλογές του ανθρώπου;
25. Σε ποια επιστημονικά δεδομένα στηρίζεται η άποψη πως ό,τι εγγράφεται σε μακρόχρονη μορφή (μακρόχρονη μνήμη) παραμένει «ανεξίτηλο» σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου; Δώστε ένα επιστημονικό παράδειγμα.
26. Παρουσιάστε τις διαφορές μεταξύ βραχύχρονης και μακρόχρονης μνήμης.
27. Εξηγήστε με ποιο τρόπο, το μοντέλο περί «μνήμης εργασίας» εξηγεί την ακούσια έλξη της προσοχής από πρωτογενείς ακατέργαστες πληροφορίες, κάτι που δεν εξηγούσε το παλαιότερο μοντέλο των Atkinson & Shiffrin.
28. Εξηγήστε με ποιο τρόπο, οι νοητικές ιδιότητες που λειτουργούν ως πλεονεκτήματα στην επικοινωνία του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, μπορούν να μετατραπούν σε μειονεκτήματα μέσα σε ένα τεχνητό περιβάλλον που δεν σέβεται τους ανθρώπινους γνωστικούς περιορισμούς και προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος.
29. Παρουσιάστε τα βασικά χαρακτηριστικά του γνωστικού σχήματος, όπως προκύπτουν από την έρευνα, για να εξηγήσετε γιατί είναι σχεδόν απίθανο να διαμορφώσουν δύο διαφορετικοί άνθρωποι την ίδια εντελώς άποψη για ένα ζήτημα ακόμη και αν τους παρουσιαστεί την ίδια ακριβώς στιγμή με τις ίδιες ακριβώς πληροφορίες.
30. Παρουσιάστε τη σχέση που παρατηρείται ανάμεσα στην ταχύτητα επεξεργασίας αφενός και στη φύση, την ποιότητα και την ποσότητα των πληροφοριών αφετέρου και δώστε παράδειγμα εφαρμογής αυτού του φαινομένου στην επικοινωνία.
31. Εξηγήστε τη διαφορά μεταξύ διαδικαστικών και δηλωτικών γνωστικών αναπαραστάσεων.
32. Περιγράψτε τις ιδιότητες που χαρακτηρίζουν τις νοερές εικόνες και εξηγήστε πώς διαφέρουν από τις «προκατασκευασμένες» εικόνες των μέσων.
33. Παρουσιάστε την έννοια και τα χαρακτηριστικά των γραμμικών αναπαραστάσεων για να εξηγήστε τους λόγους για τους οποίους αμφισβητείται η αξιοπιστία των μαρτύρων καθώς και η πιστότητα και ακρίβεια της «προσωπικής μαρτυρίας» που συχνά μεταδίδουν τα μέσα.
34. Δώστε τον ορισμό της «προτασιακής μονάδας» και χρησιμοποιείστε ένα δικό σας παράδειγμα για να δείξετε τη σχηματική της αναπαράσταση και τον τρόπο με τον

οποίο διαφορετικές προτασιακές μονάδες μπορούν να συνδεθούν μεταξύ τους δημιουργώντας δίκτυο (προτασιακό δίκτυο).

35. Για ποιους λόγους, οι ίδιες ακριβώς λεκτικές πληροφορίες (λέξεις και σύνταξη) μπορεί να οδηγήσουν δύο διαφορετικούς ανθρώπους στη διαμόρφωση εντελώς διαφορετικών γνωστικών αναπαραστάσεων;
36. Παρουσιάστε τις ιδιότητες των προτασιακών δικτύων και εξηγήστε γιατί ορισμένες φορές ενώ νομίζουμε ότι έχουμε εγγράψει πληροφορίες στις οποίες εκτεθήκαμε, ανακαλύπτουμε ξαφνικά ότι δεν τις θυμόμαστε ή ότι αυτό που θυμόμαστε είναι εξαιρετικά ελλιπές ή ακόμη και παρανοημένο.
37. Ποιες είναι οι πιθανές επιλογές του ανθρώπου στη σημερινή αύξηση του γνωστικού φόρτου;
38. Τι είναι η «εσωτερική αφωνία» και πώς μπορεί να συνδέεται με τη συστηματική κατανάλωση έτοιμων (προκατασκευασμένων) εικόνων; Αναφέρετε ένα τρόπο με τον οποίο μπορεί ο άνθρωπος να αντισταθεί στις επιδράσεις των προκατασκευασμένων εικόνων.
39. Εξηγήστε τι είναι η διχοτική ακοή και πώς συνδέεται με τη μελέτη του νοήματος των πληροφοριών και της προσοχής ως γνωστικής διεργασίας.
40. Γιατί στη διαφήμιση θεωρήθηκε επιτυχημένη η τεχνική της ασαφούς πληροφορίας αναφορικά με ένα διαφημιζόμενο προϊόν;
41. Εξηγήστε τις νοητικές διεργασίες της αφομοίωσης, της συμμόρφωσης και της γνωστικής αναδόμησης, για να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο οι νέες πληροφορίες τροποποιούν τη γνωστική βάση του ατόμου. Πώς συνδέονται αυτές οι γνωστικές διεργασίες με την παραπληροφόρηση;
42. Με ποιους τρόπους μπορεί να διευκολυνθεί η μόνιμη συγκράτηση των πληροφοριών στη μακρόχρονη μνήμη; Δώστε ένα παράδειγμα.
43. Πώς εφαρμόζονται στην διαφημιστική και πολιτική επικοινωνία οι κανόνες που διευκολύνουν τη μόνιμη συγκράτηση των πληροφοριών στη μνήμη; Δώστε ένα παράδειγμα.
44. Εάν οι πληροφορίες που καταγράφονται στη μακρόχρονη μνήμη δεν χάνονται ποτέ, τότε ποιοι πιθανοί μηχανισμοί εξηγούν τη λήθη (ευθύνονται για την απώλεια της πληροφορίας);
45. Εξηγήστε με γνωστικούς όρους τις διαφορές μεταξύ γνώσης, ενημέρωσης και πληροφόρησης.
46. Εξηγήστε με γνωστικούς όρους τις τρεις γενικές αρχές του Αριστοτέλη ότι οι άνθρωποι πείθονται κυρίως (α) από ένα καλό (παρά ένα κακό) άτομο, (β) όταν αναδεύονται οι συγκινήσεις τους και (γ) από επιχειρήματα που προσεγγίζουν την αλήθεια.
47. Παρουσιάστε συνοπτικά μερικά αποτελέσματα από τα πειράματα της Isen και των συνεργατών της που δείχνουν πώς η χαρά έχει ευρείες επιδράσεις στη γνωστική οργάνωση.
48. Παρουσιάστε συνοπτικά τις τρεις κατηγορίες διαπολιτισμικών διαφοροποιήσεων της συγκίνησης, δίνοντας ένα παράδειγμα για κάθε κατηγορία.
49. Παρουσιάστε συνοπτικά τις συμπεριφορές που τεκμηριώνουν το συναισθηματικό δεσμό προσκόλλησης ως χαρακτηριστική του είδους συμπεριφορά.
50. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ βασικών (πρωτογενών) και σύνθετων (δευτερογενών ή κοινωνικών) συγκινήσεων. Παρουσιάστε συνοπτικά και με παραδείγματα τις δύο οικογένειες σύνθετων συγκινήσεων που είναι σημαντικές για τους ανθρώπους.

51. Τι είναι το φάσμα των θυμικών φαινομένων, ποιες συναισθηματικές καταστάσεις περιλαμβάνει και βάσει ποιων παραμέτρων τις ορίζει.
52. Παρουσιάστε συνοπτικά την επικοινωνιακή θεωρία των συγκινήσεων των Oatley & Johnson-Laird και εξηγήστε τις λειτουργίες των δύο ειδών σημάτων που συνδέονται με τη συγκίνηση.
53. Εξηγήστε το διαχωρισμό των Oatley & Johnson-Laird μεταξύ συγκινήσεων που είναι περιστασιακά διάχυτες και συγκινήσεων που έχουν πάντοτε αντικείμενο και δώστε παραδείγματα από την κάθε κατηγορία.
54. Δώστε μερικά παραδείγματα επιδράσεων της συγκίνησης στην αντίληψη και την προσοχή, όπως προκύπτουν από ερευνητικά δεδομένα.
55. Αυξάνουν ή μειώνουν την ακρίβεια των αναμνήσεων οι έντονες συγκινήσεις; Ποια χαρακτηριστικά έχουν τα συγκινησιακά γεγονότα που τείνουν να παραμείνουν στη μνήμη; Πώς εφαρμόζονται τα ευρήματα αυτά στην παρουσίαση των ειδήσεων από τα μέσα;
56. Πώς συνδέεται η συναισθηματική εμπλοκή με την αξιοπιστία των μαρτύρων. Αναφέρετε παραδείγματα ερευνών που μελέτησαν αυτή τη σχέση, καθώς και ορισμένα από τα κύρια ευρήματά τους.
57. Αναπτύξτε τη θέση ότι οι συγκινήσεις είναι συγκεκριμένες μορφές οργάνωσης του εγκεφάλου» και εξηγήστε πώς συνδέεται αυτό το φαινόμενο με την ανάκληση συγκεκριμένων αναμνήσεων.
58. Συνοψίστε τα σημαντικότερα ευρήματα που προκύπτουν από τις μελέτες των Way & Masters σχετικά με την επίδραση των συναισθημάτων στην διαμόρφωση της πολιτικής γνώμης.
59. Συνοψίστε τα κύρια ευρήματα που επιβεβαιώνονται από τις ψυχολογικές έρευνες αναφορικά με τη χρήση αρνητικών συναισθημάτων στις τηλεοπτικές ειδήσεις και τις επιδράσεις τους σε διάφορες γνωστικές διεργασίες.
60. Εξηγήστε πώς επηρεάζουν τη γνωστική επεξεργασία των πληροφοριών οι τηλεοπτικές ειδήσεις που έχουν αρνητικό συναισθηματικό περιεχόμενο, πώς σχετίζονται με το μορφωτικό επίπεδο και τους γνωστικούς πόρους του τηλεθεατή και ποιες είναι οι ειδικές επιδράσεις του θυμού, του φόβου και της αηδίας στη γνωστική επεξεργασία των ειδήσεων.